

Restoratívne prvky v správnom trestaní¹

Tomaš, L.*

TOMAŠ, L.: Restoratívne prvky v správnom trestaní. Právny obzor, 104, 2021, č. 2, s. 155 – 169.

Restorative elements in administrative punishment. The Slovak legal regulation of administrative punishment is in many respects interspersed. The means of applying elements of restorative justice are no exception. The normative diction of the law on misdemeanors, or even another regulation, hardly thinks about them. In the scientific literature to date, there have been several inspiring considerations about the possibilities of modifying this state within the processes of creating the future sanction law of public administration. However, it is not possible to limit the formulation of impulses in the de lege ferenda level, especially in the legal-application context. Administrative authorities apply the applicable law in the process of hearing administrative offenses. Attention should therefore be paid to methods of strengthening the restorative element in administrative punishment in the light of an effective normative platform. The examination of these aspects is the subject of a translated article. The author focuses on whether the categories of the general theory of law (interpretation, the legal imperative of analogy, subsidiarity of legislation) can create space for strengthening the restorative element in administrative punishment. He examines the above, especially in the light of the possibilities of concluding a settlement on a proper tort.

Key words: restorative justice, administrative punishment, analogy, interpretation, subsidiarity

I Úvod

Otázkam restoratívnej (obnovujúcej) justície sa v ostatných desaťročiach dostáva značnej právnonormatívnej, právnovedeckej i právnoaplikačnej pozornosti. Účelom restoratívnych prístupov je snaha o (i) individualizáciu trestného postihu, (ii) dosiahnutie pozitívnej motivácie páchatel'a trestného činu k životu v súlade so zákonom, ako aj (iii) zapojenie osôb poškodených trestnou činnosťou do riešenia trestných vecí.² Restoratívna justícia je vo všeobecnosti považovaná za proces, do ktorého sú v dôsledku spáchania trestného činu a nezriedka i spôsobenia škody zapojené viaceré strany. Táto justícia je budovaná na myšlienke existencie spravodlivosti, v ktorej sú zastúpené prvky zdôrazňujúce práva poškodených subjektov.³

Najvýznamnejšie prejavy restoratívnej spravodlivosti predstavujú (i) vytvorenie podmienok na široké uplatnenie alternatívnych spôsobov konaní pred súdom a (ii) využitie

* JUDr. Lukáš Tomaš, Ústav teórie práva Gustava Radbrucha, Právnická fakulta, Univerzita Pavla Jozefa Šafárika v Košiciach.

¹ Článok predstavuje výstup z projektu VEGA č. 1/0386/19 s názvom Nové dimenzie metodológie právnej argumentácie – Úloha právnych princípov vo viacúrovňovom právnom systéme.

² Porovnaj ROMŽA, S. Konkurencia procesných alternatív. In STRÉMY, T. (ed.) *Restoratívna justícia a systém alternatívnych trestov*. Zborník príspevkov z medzinárodnej vedeckej konferencie. Trnava : Leges, 2017, s. 118.

³ MICHALOV, L. Podmienky ukladania alternatívnych trestov z pohľadu de lege ferenda. In ROMŽA, S. – FERENČÍKOVÁ, S. – MICHALOV, L. (eds.) IV. Košické dni trestného práva. *Privatizácia výkonu trestu odňatia slobody, sci-fi alebo jediná možnosť?* Zborník vedeckých prác. Košice : Univerzita Pavla Jozefa Šafárika v Košiciach, 2020, s. 293.

alternatív na potrestanie v trestných veciach.⁴ Toto konštatovanie platí predovšetkým a takmer výlučne pre oblasť trestnoprávnej regulácie. V odbore administratívneho trestania je normatívne zakotvenie a v nadväznosti na to aj realizačné presadzovanie restoratívnych východísk *de lege lata* nedostatočné.

Ak chceme posilniť presadzovanie restoratívneho prvku v správnom trestaní *de lege lata*, **nemožno sa obmedziť na formulovanie návrhov *de lege ferenda*.**⁵ **Treba uvažovať o možnostiach, ktoré vytvoria legálny priestor na aplikáciu restoratívnych zásad aj pri nečinnosti zákonodarcu.** Inak povedané, pri nedostatku úpravy restoratívnych inštitútov v administratívnom práve je potrebné hľadať metodologické bázy **alternatívnych** možností (ciest, odôvodnení) aplikácie **alternatívnych** (restoratívnych) spôsobov riešenia administratívnych trestných vecí.

Pravdou je, že alternatívne možnosti presadzovania restoratívnych princípov nedoznajú stupeň precíznosti a prepracovanosti, aký by sa dosiahol legislatívnou cestou. Avizovaná skutočnosť však nemôže vytvoriť priestor na odmietnutie snahy o posilnenie uplatňovania restoratívnych princípov v správnom konaní. Platí to tým skôr, že úprava slovenského správneho práva trestného je dlhodobo hodnotená⁶ ako nedostatočná, čoho aktuálnym a markantným výrazom je napríklad sporne ponímaná nepriama novelizácia⁷ relevantných ustanovení osobitných administratívnych predpisov požadujúca aplikáciu základných zásad trestného konania v kontexte právno-realizačných postupov pri správnom trestaní [§ 195 písm. c) Správneho súdneho poriadku].⁸

Otázkou (predmetom výskumu objektivizovaného v príspevku) je, akými cestami možno nedostatok právneho zakotvenia restoratívnych koncepcií v sankčnom práve verejnej správy konvalidovať.

⁴ ROMŽA, S. Aktívna účasť poškodeného na procesných úkonoch prípravného konania ako prostriedok efektívneho uplatňovania jednotlivých foriem restoratívnej justície. In STRÉMY, T. (ed.) *Restoratívna justícia a alternatívne tresty v aplikačnej praxi*. Zborník z medzinárodnej vedeckej konferencie. Trnava : Leges, 2015, s. 163.

⁵ De lege ferenda o presadzovaní restoratívnych prvkov v správnom trestaní JAKAB, R. Uplatnenie restoratívnych prístupov v konaní o priestupku. In ROMŽA, S. – FERENČÍKOVÁ, S. – MICHALOV, L. – TÓTHOVÁ, V. (eds.) 2. Košické dni trestného práva. *Poškodený trestným činom a obeť trestných činov, možnosti posilňovania ich procesných oprávnení*. Zborník vedeckých príspevkov z interdisciplinárnej celoštátnej vedeckej konferencie s medzinárodnou účasťou. Košice : Univerzita Pavla Jozefa Šafárika v Košiciach, 2018, s. 173-179; a JAKAB, R. Právo poškodeného priestupkom na spravodlivý proces. In *Štát a právo*. Roč. 7, č. 1, 2020, s. 15-26.

⁶ Napríklad SREBALOVÁ, M. Limity aplikácie zásad správneho trestania v praxi. In *Přestupky a řízení o nich z pohledu teorie a praxe*. Praha : Policejní akademie ČR, 2014, s. 236 a nasl.; FEČÍK, M. – FILOVÁ, A. Komentár k § 194 Správneho súdneho poriadku. In BARICOVÁ, J. – FEČÍK, M. – ŠTEVČEK, M. – FILOVÁ, A. a kol. *Správny súdny poriadok. Komentár*. Bratislava : C. H. Beck, 2018, s. 976-977.

⁷ SEMAN, T. Vplyv ustanovení o správnej žalobe vo veciach správneho trestania (§ 194 – § 198 zákona č. 162/2015 Z. z. Správny súdny poriadok, v znení neskorších predpisov) na administratívne konanie vo veciach správneho trestania. In FRUMAROVÁ, K. (ed.) *Správni súdnictví – 15 let existence soudního řádu správního vs. prvotní zkušenosti s aplikací nového správního soudního poriadku*. Olomouc : Iuridicum Olomoucense, 2018, s. 287.

⁸ Podľa § 195 písm. c) zákona č. 162/2015 Z. z. Správny súdny poriadok v znení neskorších predpisov (ďalej len Správny súdny poriadok) správny súd nie je vo veciach správneho trestania viazaný rozsahom a dôvodmi žaloby, ak ide o **základné zásady trestného konania podľa Trestného poriadku**, ktoré je potrebné použiť na správne trestanie.

II Metódy rozšírenia aplikácie restoratívnych princípov pri správnom trestaní

Rozšírenie možností využívania obnovujúcich prvkov vo veciach administratívneho trestania možno za súčasného právneho stavu dosiahnuť viacerými metódami. Pri absencii aktivity zákonodarcu, ktorá by normatívne zohľadnila restoratívne trendy, možno ich posilnenie dosiahnuť nasledujúcimi spôsobmi:

- 1) nachádzaním extenzívnych možností subsidiárnej aplikácie existujúcej úpravy všeobecného správneho konania,
- 2) aplikáciou trestnoprávnej regulácie, ktorej použitia sa zákonodarca *expressis verbis* dovoľáva v § 195 písm. c) Správneho súdneho poriadku,
- 3) analogickou aplikáciou inej trestnoprocesnej regulácie než úpravy predvídanej v § 195 písm. c) Správneho súdneho poriadku, za podporného použitia záverov ustálenej súdnej praxe.

II.1 Extenzívny výklad existujúcej právnej úpravy správneho trestania

II.1.1 Extenzívny výklad úpravy zmiernu v priestupkovom konaní

Prvou alternatívou je **hľadanie možností rozširujúcej interpretácie platnej a účinnej právnej úpravy**. Možnosti aplikovania restoratívnej justície sa v avizovanom prípade nachádzajú v internom prostredí verejnej správy. Výhodou, najmä aj pre vykonávateľov verejnej správy, je skutočnosť, že pri využití tejto metódy nedochádza k vzájomnej interakcii viacerých právnych odvetví.

Praktickým príkladom aplikovateľnosti tohto prístupu môžu byť úvahy o aplikovateľnosti zmiernu v konaní o správnych deliktoch.

Inštitút zmiernu je na účely priestupkového konania špeciálne upravený v § 78 zákona o priestupkoch.⁹ Podľa tohto ustanovenia: „*Pri priestupku urážky na cti sa okresný úrad pokúsi urazeného na cti a obvineného z priestupku zmieriť.*“

Všeobecná úprava zmiernu v správnom konaní je obsiahnutá v § 48 zákona o správnom konaní.¹⁰ Podľa tohto ustanovenia: „*(1) Ak to pripúšťa povaha veci, môžu účastníci konania medzi sebou so schválením správneho orgánu uzavrieť zmier. Správny orgán zmier neschváli, ak odporuje právnym predpisom alebo všeobecnému záujmu. (2) Proti schválenému zmiernu sa nemožno odvolať. Schválený zmier je vykonateľný.*“ Marginálne sa problematika zmiernu dotýka aj § 3 ods. 4 alinea 2 zákona o správnom konaní, podľa ktorého: „*Ak to povaha veci pripúšťa, má sa správny orgán vždy pokúsiť o jej zmierne vybavenie.*“

Ustanovenie § 78 zákona o priestupkoch je po vecnej i formálnej stránke konštruované pomerne reštriktívne (predovšetkým je použiteľné len pri priestupku urážky na

⁹ Zákon Slovenskej národnej rady č. 372/1990 Zb. o priestupkoch v znení neskorších predpisov (ďalej len zákon o priestupkoch).

¹⁰ Zákon č. 71/1967 Zb. o správnom konaní (správny poriadok) v znení neskorších predpisov (ďalej len zákon o správnom konaní).

cti), čo býva zo strany predstaviteľov teórie a praxe vnímané pomerne kriticky. Vo vede správneho práva procesného sa uznáva, že toto ustanovenie je špeciálnou úpravou vo vzťahu k všeobecnej úprave zmiernosti obsiahnutej v zákone o správnom konaní. To nevytvára priestor na možnosti subsidiárnej aplikácie všeobecnej úpravy administratívneho zmiernosti v konaní o priestupkoch. Zástancovia nemožnosti aplikovania § 48 zákona o správnom konaní vo veciach správneho trestania argumentujú tiež tým, že zákonodarca marginálnu rubriku nad § 78 zákona o priestupkoch nenadpisal „*niektoré ustanovenia o zmiernosti*“ (čo by mohlo vytvoriť priestor na odôvodnenie uzavierania zmiernosti podľa § 48 zákona o správnom konaní vo veciach správneho trestania), ale „*zmiernosti*“ (čo neumožňuje uzavrieť zmiernosti podľa zákona o správnom konaní vo veciach správneho trestania).¹¹ Tieto prístupy nevytvárajú dostatočný priestor na uskutočnenie zmiernovacieho konania v trestných veciach pred správnym orgánom. Domnievam sa, že môže existovať aj alternatívny prístup k pomeru § 78 zákona o priestupkoch k § 48 zákona o správnom konaní.

Nemožno poprieť, že § 78 zákona o priestupkoch je vo vzťahu k § 48 zákona o správnom konaní špeciálnou úpravou. Len z pomeru špeciality však nemožno dovodiť vylúčenie aplikácie § 48 zákona o správnom konaní v konaní o priestupkoch. Pomer *lex specialis – lex generalis*¹² nevyhnutne neznamená vylúčenie aplikácie všeobecnej úpravy pri existencii špeciálnej úpravy.

Žiada sa podotknúť, že napríklad dokazovanie vo veciach priestupkov je upravené v zákone o priestupkoch (*lex specialis*) len okrajovo (najmä v ustanovení o odhnutí a prikázaní veci).¹³ Toho dôsledkom je všeobecne uznávaná¹⁴ potreba subsidiárnej aplikácie všeobecnej úpravy dokazovania podľa zákona o správnom konaní. Obdobné závery možno vyvodiť i vo vzťahu k iným nekomplexne upraveným inštitútom priestupkového práva, napríklad vo vzťahu k právnej úprave doručovania¹⁵ alebo odvolania.¹⁶ V týchto prípadoch sa subsidiárna aplikácia zákona o správnom konaní uznáva napriek tomu, že zákonodarca príslušné marginálne rubriky (rovnako ako v prípade zmiernosti podľa zákona o priestupkoch) nenadpisal „*niektoré ustanovenia o príslušnom inštitúte priestupkového práva (dokazovaní, doručovaní, odvolaní)*“.

Podľa môjho názoru je možné tradičné ponímanie vzťahu špeciality (*lex specialis – lex generalis*) osobitného predpisu a všeobecného predpisu o správnom konaní uplatniť aj na účely zmiernosti v priestupkovom konaní,¹⁷ a to s poukázaním na všeobecnú subsidia-

¹¹ Pozri napríklad JAKAB R. *Právo poškodeného priestupkom na spravodlivý proces*, s. 15-26.

¹² Bližšie DOBROVIČOVÁ, G. *Právne normy*. In BRÖSTL, A. a kol. *Teória práva*. Plzeň : Aleš Čeněk, 2013, s. 79.

¹³ Ustanovenie § 75 zákona o priestupkoch.

¹⁴ Napríklad MOLITORIS, P. *Vzťah medzi zákonnosťou a prípustnosťou dôkazov vo veciach správneho trestania*. In *STUDIA IURIDICA Cassoviensia*. Roč. 6, 2018, č. 1, 2018, s. 33-41.

¹⁵ Ustanovenie § 80 zákona o priestupkoch.

¹⁶ Ustanovenia § 81 až § 82 zákona o priestupkoch.

¹⁷ H. Spišáková túto alternatívu implicitne tiež pripúšťa, keď uvádza, že dobrovoľné nahradenie škody obvineným možno riešiť ako (vo svojej podstate) čiastkový zmiernosti procesným postupom podľa § 48 zákona o správnom konaní. Pozri SPIŠÁKOVÁ, H. *Zákon o priestupkoch. Komentár*. Bratislava : Wolters Kluwer, 2015, s. 429 a nasl.

ritu zákona o správnom konaní vyjadrenú v § 1 ods. 1 tohto zákona.¹⁸ Právnoaplikačným výrazom uvedeného môže byť skutočnosť, že **zmier v priestupkovom konaní možno uzavrieť nielen v prípade priestupku urážky na cti, ale aj v konaní o iných priestupkoch, ktorých povaha uzavretie zmiernu pripúšťa**. Tento záver môže podporovať i fakt, že administratívnoprocesnému imperatívu pokusu o uzavretie zmiernu priznáva zákon o správnom konaní adekvátnu dôležitosť prostredníctvom jeho zakotvenia v rámci základných pravidiel konania.¹⁹

Vyvstáva potreba vymedzenia metodiky uzavierania zmiernu v priestupkovom konaní. Domnievam sa, že procesný postup správneho orgánu by mohol byť nasledujúci: aprávny orgán by sa mal v prípade každého priestupku, ktorého povaha to pripúšťa, o uzavretie zmiernu pokúsiť. Ide o procesnú povinnosť správneho orgánu.²⁰ Pri priestupku urážky na cti, ak by šlo o zmier medzi obvineným z priestupku a urazeným na cti, by právnym základom pokusu o zmier boli primárne § 78 zákona o priestupkoch, sekundárne § 3 ods. 2 zákona o správnom konaní. Taký zmier by titulom prednostnej aplikácie § 78 zákona o priestupkoch nepodliehal schváleniu správnym orgánom.²¹ V ostatných prípadoch by právnym podkladom procesnej zmierovacej povinnosti správneho orgánu predstavoval § 3 ods. 2 zákona o správnom konaní. Ak by došlo k zmiernu, zmier by podliehal schváleniu správnym orgánom, pretože niet právneho podkladu na jeho vykonateľnosť bez schválenia. V ďalšom procesnom postupe po márnom pokuse správneho orgánu o zmier by sa zmier mohol uzavrieť z iniciatívy účastníkov konania (napríklad z iniciatívy poškodeného). Podkladom uzavretia zmiernu by bol § 48 zákona o správnom konaní, a to bez ohľadu na skutkovú podstatu priestupku, pri dodržaní všeobecnej požiadavky povahy priestupku, ktorá uzavretie zmiernu pripúšťa. I tu by zmier musel byť správnym orgánom schválený. Ak by sa zmier uzavieral medzi obvineným z priestupku a poškodeným, vzniká otázka, či by na možnosť schválenia zmiernu vplývala právna povaha poškodeného subjektu, predovšetkým otázka jeho verejnoprávneho alebo súkromnoprávneho charakteru. Pri hľadaní a nachádzaní odpovede je potrebné začať legálnym vymedzením poškodeného. Poškodeným sa podľa § 70 ods. 1 zákona o priestupkoch rozumie ten, komu bola

¹⁸ Podľa § 1 ods. 1 zákona o správnom konaní: „Tento zákon sa vzťahuje na konanie, v ktorom v oblasti verejnej správy správne orgány rozhodujú o právach, právom chránených záujmoch alebo povinnostiach fyzických osôb a právnických osôb, ak osobitný zákon neustanovuje inak.“

¹⁹ Ustanovenie § 3 ods. 4 alinea 2 zákona o správnom konaní.

²⁰ Najvyšší súd SR v rozsudku sp. zn. 2Sžo/27/2011 zo dňa 18. apríla 2012 uviedol: „Správny orgán prvého stupňa postupoval v súlade s priestupkovým zákonom, keď sa pokúsil urazeného a obvineného zmieriť. Zákon neustanovuje výslovne, či sa príslušný orgán musí pokúsiť o uzavretie zmiernu, z jeho dikcie však možno mať za to, že tento postup zákonodarca zamýšľal.“

²¹ Podľa § 76 ods. 1 písm. k) zákona o priestupkoch správny orgán konanie o priestupku zastaví, ak sa v ňom zistí, že v konaní o urážke na cti došlo ku zmiernu. Z tejto normatívnej dikcie nie je možné vyvodit', na rozdiel od všeobecnej úpravy správneho konania, schvaľovanie zmiernu orgánom konajúcim o priestupku. Podobne uvažuje SPIŠIAKOVÁ, H. *Zákon o priestupkoch. Komentár*, s. 496. P. Molitoris dodáva, že v prípade uzavretia zmiernu správny orgán konanie obligatórne zastaví. Z toho je možné vyvodit', že správny orgán sa ukladá povinnosť zastaviť konanie aj v prípade, ak obsah zmiernu je v rozpore so všeobecným záujmom, prípadne v prípade, ak by bol navrhovateľ obvineným k zmiernu riadne prinútený. Pozri MOLITORIS, P. *Konsenzuálne prostriedky alternatívneho riešenia sporov v správnom konaní*. Košice: Univerzita Pavla Jozefa Šafárika v Košiciach, 2016, s. 114.

priestupkom spôsobená majetková škoda, ak uplatnil nárok na jej náhradu v konaní o priestupku. Keďže v rámci tejto definície sa na označenie poškodeného používa všeobecný výraz „ten“, je zrejme, že poškodeným môže byť tak fyzická osoba, ako aj právnická osoba. Keďže platná právna úprava neustanovuje výluku vo vzťahu k určitému charakteru poškodeného, zdá sa, že zmier v procesnej pozícii poškodeného môže uzavrieť aj právnická osoba verejného práva. Frumarová však dvíha pomyselný varovný prst a dodáva, že v týchto prípadoch by zo strany správneho orgánu malo byť veľmi pozorne a zodpovedne posudzované naplnenie účelu a podstaty zmiernu a malo by sa skúmať, či je z pohľadu verejného záujmu takéto riešenie postačujúce.²²

Treba akcentovať, že tieto úvahy predstavujú snahu o extenziu využívania zmiernu v priestupkovom konaní za súčasného právneho stavu. Možno sa stotožniť s právnymi závermi, že platná právna úprava je po normatívnej stránke nedostačujúca, vyžadujúca komplexné normatívne zmeny.²³

II.1.2 Extenzívny výklad úpravy zmiernu v konaní o inom správnom delikte

Osobitné predpisy správneho práva, nezriedka obsahujúce popri hmotnoprávnej úprave iných kategórií správnych deliktov než priestupkov²⁴ i procesné aspekty konania o nich, zmier neupravujú. Skončenie veci zmierom bude prípustné v každom prípade, ak budú naplnené všeobecné podmienky uzavretia zmiernu (§ 48 zákona o správnom konaní). Zákonnosť tohto ustanovenia treba odôvodniť všeobecnou subsidiaritou zákona o správnom konaní na konanie o iných správnych deliktoch.

II.2 Aplikácia trestnoprávnej regulácie, ktorej použitia sa zákonodarca *expressis verbis* dovoľáva v § 195 písm. c) Správneho súdneho poriadku

Alternatívnym postupom k rozšíreniu použitia obnovujúcich prístupov titulom subsidiarity zákona o správnom konaní môže byť využitie zákonodarcovej predikcie aplikácie trestnoprocesnej zásady oportunity (účelnosti, účelovosti) v administratívnom trestaní. Tento postup je v porovnaní s predošlou možnosťou interpretačne náročnejší, keďže sa nachádza na pomedzí troch právnych odvetví (správneho práva, trestného práva a civilného práva procesného).

Najskôr je potrebné upriamiť pozornosť na presah do správneho súdneho konania. V § 195 písm. c) Správneho súdneho poriadku sa orgánom konajúcim o správnom delikte ukladá povinnosť zohľadniť základné zásady trestného konania podľa Trestného poriadku. Základnými zásadami trestného konania treba rozumieť predovšetkým zásady normatívne vyjadrené v § 2 Trestného poriadku.²⁵

²² FRUMAROVÁ, K. Narovnaní – nově zavedený institut tzv. odklonu do řízení o přestupku. In *Správní právo*, roč. 50, č. 7 – 8, 2017, s. 465.

²³ JAKAB, R. *Právo poškodeného priestupkom na spravodlivý proces*, s. 20 a nasl.

²⁴ Ku klasifikácii správnych deliktov napríklad MUSIL, J. Teoretická a ústavná východiská správneho trestaní. In *Acta Universitatis Carolinae Iuridica 1/2010*. O veřejné správě, č. 1, 2010, s. 55.

²⁵ Zákon č. 301/2005 Z. z. Trestný poriadok v znení neskorších predpisov (ďalej len Trestný poriadok).

Následne sa žiada identifikovať spojitosť medzi rozširovaním aplikácie restoratívnych princípov v správnom konaní a základnými zásadami trestného konania. Tá sa nachádza v aplikácii podkladu na výnimku zo zásady legality (§ 2 ods. 5 Trestného poriadku) v konaní o správnych deliktoch. Podľa § 2 ods. 5 Trestného poriadku: „*Prokurátor v trestnom konaní zastupuje štát. Ak tento zákon, medzinárodná zmluva vyhlásená spôsobom ustanoveným zákonom (ďalej len „medzinárodná zmluva“) alebo rozhodnutie medzinárodnej organizácie, ktorým je Slovenská republika viazaná, neustanovuje inak, prokurátor je povinný stíhať všetky trestné činy, o ktorých sa dozvedel.*“ Zvýraznená časť citovaného ustanovenia vytvára priestor na uplatnenie výnimky zo zásady legality, teda na aplikáciu zásady oportunity (účelnosti, účelovosti) v **trestnom konaní**. Právnym podkladom (aplikačným odôvodnením) na použitie zásady oportunity v **správnom konaní** bude § 195 písm. c) Správneho súdneho poriadku, ktorý sa použitia tejto výnimky na účely administratívneho trestania v podstate *expressis verbis* dovoľáva.

Konkrétnym prejavom uplatnenia zásady oportunity v trestnom procese je možnosť prokurátora skončiť trestnú vec inak ako podaním obžaloby, napríklad uzavretím zmiernosti (§ 220 a nasl. Trestného poriadku).²⁶ Takáto možnosť sa dáva prokurátorovi bez pozitívnej alebo negatívnej vecnej limitácie, t. j. bez ustanovenia okruhu trestných činov, vo vzťahu ku ktorým sa uzavretie zmiernosti pripúšťa, respektíve nepripúšťa. Povedané inak, odkazovacia norma Správneho súdneho poriadku vyžaduje aplikáciu zásady účelnosti, objektivizovanej v Trestnom poriadku, aj v správnom trestaní. Zásada účelnosti vytvára prokurátorovi priestor konať v trestnom konaní o takom zmiernosti, ktorý sa neobmedzuje na jediný alebo viacero určitých skutkových podstát.²⁷ Toto zistenie môže odôvodniť prorestoratívne administratívnoprocesné tendencie, ktoré sa prejavujú v možnosti ukončiť **každú** administratívnu trestnú vec zmiernosti (pri existencii pozitívnych podmienok možnosti skončenia veci zmiernosti).

Je otázne, či na základe tejto koncepcie možno pripustiť komplexnú aplikáciu trestnoprocesného zmiernosti (§ 220 a nasl. Trestného poriadku). Správny súdny poriadok prikazuje použiť v správnom konaní „**zásady**“ a nie „**normy**“ trestného konania. Medzi zásadami a normami existuje množstvo rozdielov, ktorých dosahy presahujú rámec tejto práce. Domnievam sa, že druhá koncepcia by mala byť vecne limitovaná obsahom zásady implikovanej v § 2 ods. 5 Trestného poriadku a jej výlučne nevyhnutnými presahmi. Nevyhnutný presah sa objektivizuje v takom systematickom výklade zásady účelnosti, ktorý komplexným spôsobom ozrejmuje jej význam. V hraniciach tejto paroly je napríklad vylúčenie vecnej limitácie uzavierania zmiernosti pre účely správneho konania.

²⁶ Rovnako PALKOVIČ, J. Komentár k ustanoveniu § 2 Trestného poriadku. In ČENTĚŠ, J. a kol. *Trestný poriadok. Veľký komentár*. Bratislava : Eurokódex, 2014, s. 5; IVOR, J. *Základné zásady trestného konania*. In IVOR, J. –POLÁK, P. – ZÁHORA, J. *Trestné právo procesné 1*. Bratislava : Wolters Kluwer, 2017, s. 72.

²⁷ **Ustanovenie § 195 písm. c) Správneho súdneho poriadku → Ustanovenie § 2 ods. 5 Trestného poriadku → Ustanovenie § 220 a nasl. Trestného poriadku (vecne nelimitované).**

II.3 Analogická aplikácia inej trestnoprocesnej regulácie než úpravy predvídanej v § 195 písm. c) Správneho súdneho poriadku, za podporného použitia záverov ustálenej súdnej praxe

Treťou možnosťou je extenzia obnovujúcich prístupov v správnom konaní analógiou. Analogická aplikácia inej trestnoprocesnej regulácie, než úpravy predvídanej v § 195 písm. c) Správneho súdneho poriadku, je pri podpornej aplikácii záverov súdnej praxe najväčšmi prepracovaným podkladom uzavierania zmiernosti v správnom konaní. Žiada sa dodať, že tento prístup tiež presahuje rámce verejnosprávnej regulácie.

Najprv je potrebné pripomenúť, že právna úprava deliktneho práva vo verejnej správe je medzerovitá, v určitých aspektoch nezohľadňujúca právo na spravodlivý proces. Košičiarová k tomu uvádza, že vykonávatelia verejnej správy v podmienkach Slovenskej republiky aplikujú zákony, ktoré nedostatočným spôsobom odpovedajú na otázku, akým spôsobom majú postupovať pri vyvodzovaní zodpovednosti za správne delikty. Predmetný stav je zapríčinený nevyváženosťou miery úpravy pravidiel týkajúcich sa prejednávania a postihu jednotlivých kategórií správnych deliktov.²⁸ Hoci ide o oblasť, kde by sa mala analógia používať čo najmenej, je to tak, iba zdanlivo paradoxne, práve naopak, pretože prax sa musí trvalo vyrovnávať s absenciou všeobecnej časti tohto subsystému správneho práva.²⁹ Táto skutočnosť odôvodňuje využívanie **analogie trestného práva**³⁰ **pri správnom trestaní**. Absenciu dostatočnej úpravy správneho trestania v tomto zmysle výrazne dopĺňajú rozhodovacou činnosťou najvyššie súdne authority, a to predovšetkým Najvyšší súd Slovenskej republiky a Ústavný súd Slovenskej republiky.³¹ Na korigovanie problematiky postupu podľa analógie pri používaní trestnoprávných noriem v sankčnom prostredí verejnej správy má významný dosah aj rozhodovacia činnosť Európskeho súdu pre ľudské práva. Priestupky je možné na podklade záverov Európskeho súdu pre ľudské práva označiť za delikty trestnej povahy. To je dôvod, prečo sa na ich prejednávanie vzťahuje právo na spravodlivý proces garantované v čl. 6 ods. 1 Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd v prípade, kým sú naplnené tzv. Engelovské kritériá.³² Povedané inak, Európsky súd pre ľudské práva vytvára doktrínu autonómneho posudzovania pojmov používaných Dohovorom o ochrane ľudských práv a zá-

²⁸ KOŠIČIAROVÁ, S. Potrebuje Slovenská republika zákon o zodpovednosti za správne delikty? In *Správni právo*, roč. 50, č. 7 – 8, 2017, s. 447.

²⁹ MATES, P. Analogie ve správním právu. In *Správni právo*, roč. 44, č. 6, 2011, s. 349.

³⁰ Analógia sa delí na analógiu zákona (*analogia legis*) a analógiu práva (*analogia iuris*). Analógia zákona (*analogia legis*) je postup, pri ktorom sa na riešenie právnej veci použije právna norma, ktorá reguluje prípad najpodobnejší (analogický). Normatívny právny akt je teda aplikovaný na prípad, ktorý nie je vyslovene upravený právnou normou, ale sa odlišuje od prípadov regulovaných právom len niektorými druhotnými, nepodstatnými znakmi. Analógia práva v skutočnosti nie je analógiou, keďže predstavuje len použitie veľmi hmlistých všeobecných zásad právnych. Ide o rozhodnutie podľa rozumného právneho uváženia. Skutočnou analógiou je len analógia zákona. Pozri KNAPP, V. *Teória práva*. Praha : C. H. Beck, 1995, s. 172 a KANÁRIK, I. Výklad práva. In BRÖSTL, A. a kol. *Teória práva*. Plzeň : Aleš Čeněk, 2013, s. 142.

³¹ MILUČKÝ, J. Vybrané otázky administratívneho sankcionovania v praxi. In *Správni právo*, roč. 52, č. 7, 2019, s. 369.

³² Pozri MOLITORIS, P. Priestupkové konanie. In JAKAB, R. – MOLITORIS, P. *Správne právo procesné*. Košice : Univerzita Pavla Jozefa Šafárika v Košiciach, 2018, s. 187.

kladných slobôd. V zmysle avizovanej doktríny nie je podstatné, či skutok, o ktorom sa vedie konanie a za ktorý hrozí trest, je vnútroštátnym právnym predpisom nazvaný trestný čin alebo správny delikt. Táto doktrína zohrala významnú úlohu v slovenskej judikatúre, pretože na jej základe začali správne súdy od deväťdesiatych rokov minulého storočia uplatňovať zásady trestného práva aj pre oblasť správneho trestania. Impulzom k tomu sa stal rozsudok Európskeho súdu pre ľudské práva vo veci Lauko v. Slovenská republika³³, z ktorého vyplynulo, že konanie o priestupku zahŕňa rozhodovanie o „trestnom obvinení“ v zmysle čl. 6 Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd. Ďalším významným štrasburským rozsudkom, ktorý ovplyvnil slovenské správne súdnictvo, bol rozsudok vo veci Čanády v. Slovenská republika³⁴, podľa ktorého všeobecný charakter právnych ustanovení upravujúcich priestupky spolu so zastrahujúcim a represívnym účelom sankcie ukladanej za porušenie stačí na preukázanie toho, že na účely čl. 6 ods. 1 Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd sú priestupky svojou povahou trestné.³⁵ Ústavný súd Slovenskej republiky, vychádzajúc z čl. 6 ods. 1 prvej vety Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd, z odporúčania Výboru ministrov Rady Európy č. R (91) pre členské štáty o správnych sankciách schváleného Výborom ministrov Rady Európy 13. februára 1991, ako aj z judikatúry Európskeho súdu pre ľudské práva [napríklad rozsudok Neumeister v. Rakúsko z júla 1976)], pripomína, že trestanie za správne delikty musí podliehať rovnakému režimu ako trestný postih za trestné činy. Je preto nevyhnutné poskytnúť záruky a práva, ktoré sú zakotvené v Trestnom zákone a Trestnom poriadku nielen obvinenému z trestného činu, ale aj subjektu, voči ktorému je vyvodzovaná administratívnoprávna zodpovednosť, čo napokon vyplýva aj zo zásady č. 6 odporúčania o správnych sankciách, podľa ktorej je nevyhnutné v rámci správneho konania vo veciach správnych sankcií poskytovať okrem záruk spravodlivého správneho konania v zmysle rezolúcie č. (77) 31 aj pevne zavedené záruky v trestnom konaní.³⁶

Rozsah analógie v správnom trestaní je však vecne obmedzený. Na použitie analógie v tejto oblasti by mali byť kumulatívne naplnené podmienky: **medzera vo všeobecne záväznom právnom predpise (i), použitím analógie neutrpí páchateľ (ii) a použitím analógie sa neohrozí príslušný chránený záujem (iii). Analógia pritom (iv) nesmie spočívať v používaní celých inštitútov, ale má slúžiť na vykrývanie tých častí, ktoré sú síce čiastočne upravené, ale daná úprava je len rámcová a teda nedostatočná.**³⁷

Prípustnosť aplikovania zmienu analógiou k trestnoprocesnej úprave je potrebné s vymedzenými kritériami testovať. Domnievam sa, že jednotlivé kroky tohto testu môžu znieť takto:

³³ Rozsudok Európskeho súdu pre ľudské práva z 2. septembra 1998, č. sťažnosti 26138/95.

³⁴ Rozsudok Európskeho súdu pre ľudské práva zo 16. novembra 2004, č. sťažnosti 53371/99.

³⁵ KOŠIČIAROVÁ, S. Povinnosť správneho súdu aplikovať trestnoprávne zásady vo veciach správneho trestania. In *Justičná revue*, roč. 68, č. 8 – 9, 2016, s. 890-891.

³⁶ Nález Ústavného súdu Slovenskej republiky sp. zn. III. ÚS 571/2015 zo dňa 12. apríla 2016.

³⁷ CEPEK, B. Vzťah a možnosti aplikácie ustanovení trestného práva na účely správneho trestania. In KOŠIČIAROVÁ, S. – BEDE, D. (eds.) *Zásady zákona o správnom trestaní*. Bratislava : Právnická fakulta Trnavskej univerzity v Trnave, 2017, s. 57.

1) Existuje v otázke zmieru v administratívnom konaní medzera vo všeobecne záväznom predpise?

2) Nebude skončenie administratívnej veci zmierom obvinenému zo správneho deliktu na ťarchu (*analogia in malam partem*)?

3) Neohrozí sa zmiernym vybavením veci právom chránený záujem?

4) Bude analogická aplikácia trestného zmieru znamenať použitie inštitútu, ktorý deliktuálne správne právo nepozná, alebo pôjde len o doplnenie existujúceho nedostatočne upraveného inštitútu?

Ad 1)

Medzera vo všeobecne záväznom predpise v otázke zmieru v správnom trestaní existuje. Právna úprava zmieru je medzerovitá v tom zmysle, že sa vzťahuje len na jedinú skutkovú podstatu priestupku (vecné obmedzenie uzavierania zmieru), a tiež v tom, že umožňuje uzavretie zmieru len medzi urazeným na cti a obvineným z priestupku (subjektívne obmedzenie uzavierania zmieru).³⁸

Ad 2)

Analogia je vo verejnoprávnom trestaní prípustná tradične, len ak je v prospech páchatel'a (*in bonam partem*), teda ak nevedie k zhoršeniu postavenia páchatel'a verejnoprávneho deliktu alebo inému zhoršeniu postavenia páchatel'a z hľadiska verejnoprávneho trestania.³⁹ Vybavenie veci zmierom, najmä v úvodných fázach priestupkového konania, nemusí znamenať plné využitie všetkých inštitútov garantujúcich právo na spravodlivý proces. Možnosť takejto odchýlky sa však determinuje nevyhnutnou podmienkou uzavretia zmieru, ktorou je súhlas obvineného so zmiernym vybavením veci. V takom prípade sa môžu prejavovať pozitívne odklonné vybavenia administratívnej veci. Vhodnosť a potrebu naznačeného postupu je možné v tomto smere vnímať nielen v kontexte rýchlosti, hospodárnosti a efektívnosti konania, ale i špecificky – z hľadiska posilňovania prvkov restoratívnej justície.⁴⁰ Domnievam sa, že vybavenie veci zmierom nebude obvinenému na ťarchu, ba práve naopak, v konečnom dôsledku mu môže byť v porovnaní s klasickým priebehom konania na prospech (*analogia in bonam partem*).

Ad 3)

Príslušným právom chráneným záujmom treba rozumieť objekt (právny statok) správneho deliktu. Plauzibilitu tohto kroku treba hľadať v negatívnej podmienke zmieru, t. j. v nemožnosti zmierneho vybavenia, ak to povaha veci nepripúšťa. Slovné spojenie

³⁸ K rôznym názorom na túto otázku pozri MOLITORIS, P. *Konsenzuálne prostriedky alternatívneho riešenia sporov v správnom konaní*, s. 115.

³⁹ FERENČÍKOVÁ, S. Základné zásady trestnej zodpovednosti. In *Zeszyty Naukowe Uniwersytetu Rzeszowskiego: seria prawnicza*. Vol. 94, č. 19, 2016, s. 43.

⁴⁰ ČOPKO, P. *Odklony ako procesné alternatívy k trestu odňatia slobody*. In ROMŽA, S. – FERENČÍKOVÁ, S. – MICHAĽOV, L. (eds.) IV. Košické dni trestného práva. *Privatizácia výkonu trestu odňatia slobody, sci-fi alebo jediná možnosť?* Zborník vedeckých prác. Košice : Univerzita Pavla Jozefa Šafárika v Košiciach, 2020, s. 262.

„*povaha vecí*“ implikuje najmä objekt správneho deliktu. Zmier tak nebude prípustný napríklad pri správnych deliktoch, ktorých objektom je bezporuchový výkon správy. Zastávam názor, že v ostatných prípadoch právom chránený záujem neutrpí zmiernym vybavením vecí ujmu.

Ad 4)

Používanie analógie pri správnom trestaní musí byť z hľadiska inštitútov limitované. Medze na dotváranie práva sú pre avizovaný prípad ohraničované hranicami kvantitatívneho rázu. Orgány rozhodujúce o správnom delikte môžu analógiou doplniť iba to, čo v úprave už existuje, prinajmenšom rámcovo, ale nemôžu do nej včleniť inštitúty, ktoré sa v danom odvetví vôbec nevyskytujú. Inak povedané, je vylúčené doplňovať medzery *obsahového* charakteru.⁴¹

Je zrejmé, že potreba existencie analógiou dopĺňaného inštitútu je v prípade zmiernu v priestupkovom konaní naplnená. Popri vecných nedostatkoch je však priestupkový zmier upravený nedostatočne aj po formálnej stránke. Právna úprava je koncentrovaná do holého jediného ustanovenia (jediná veta). Ak sa teda pripustí analogická aplikácia trestného zmiernu, pôjde len o precizáciu existujúceho administratívneho inštitútu pre potreby správnej praxe. Nepôjde o analogické používanie trestnoprocesného inštitútu v podmienkach správneho konania absolútne neupraveného (napríklad „dohoda o uznaní viny a prijatí trestu za správny delikt“, „podmienečné zastavenie konania o správnom delikte“ alebo „podmienečné zastavenie konania o správnom delikte spolupracujúceho obvineného“).

Kladné odpovede na položené otázky otvárajú priestor na **významné možnosti (i) subjektívneho rozšírenia a (ii) obsahového spodrobnenia administratívnej úpravy zmiernu využitím metódy analógie k ustanoveniam § 220 a nasl. Trestného poriadku. Výsledkom bude spomedzi všetkých alternatív obsahovo najväčší prepracovaný administratívny zmier. Tento prístup totiž prekonáva jednak obmedzenosť úpravy všeobecného správneho konania (prvá koncepcia), ako aj obmedzenosť konštrukcie § 195 Správneho súdneho poriadku (druhá koncepcia).** Na druhej strane, nie všetky náležitosti trestného zmiernu sú v správnom konaní *de lege lata* aplikovateľné.

Analógiou je možné v správnom konaní aplikovať najmä nasledujúce normatívne požiadavky Trestného poriadku:

- podmienku uzavretia zmiernu spočívajúcu v tom, aby obvinený zo správneho deliktu vyhlásil, že spáchal skutok, ktorý sa mu kladie za vinu, a nie sú odôvodnené pochybnosti o tom, že jeho vyhlásenie bolo vykonané slobodne, vážne a určito;⁴²

- podmienku uzavretia zmiernu spočívajúcu v tom, že obvinený zo správneho deliktu nahradil škodu, pokiaľ bola činom spôsobená, alebo urobil iné opatrenia na náhradu škody, alebo inak odstránil ujmu vzniknutú správnym deliktom;⁴³

⁴¹ MATES, P. Analógie ve správním právu, kdy ano a kdy ne. In *Správni právo*, roč. 47, č. 1 – 2, 2014, s. 48.

⁴² Ustanovenie § 220 ods. 1 písm. a) Trestného poriadku.

⁴³ Ustanovenie § 220 ods. 1 písm. b) Trestného poriadku.

- presvedčenie správneho orgánu o tom, že vzhľadom na povahu a závažnosť spáchaného správneho deliktu, na mieru, akou bol správnym deliktom dotknutý verejný záujem, na osobu obvineného zo správneho deliktu a na jeho osobné a majetkové pomery je takýto spôsob rozhodnutia za dostačujúci;⁴⁴

- procesnú povinnosť správneho orgánu vypočítať obvineného a poškodeného pred rozhodnutím o schválení zmiernosti v prípade, ak to okolnosti prípadu vyžadujú, a to najmä na spôsob a okolnosti uzavretia zmiernosti, či zmiernosť medzi nimi bol uzavretý dobrovoľne a či súhlasia so schválením zmiernosti; výsluchom obvineného zo správneho deliktu správny orgán zistí, či obvinený rozumie obsahu obvinenia a či si je vedomý dôsledkov schválenia zmiernosti. Súčasťou výsluchu obvineného zo správneho deliktu musí byť vyhlásenie, že spáchal skutok, za ktorý sa voči nemu vedie správne konanie;⁴⁵

- procesnú povinnosť správneho orgánu pred výsluchom obvineného a poškodeného poučiť o ich právach a o podstate zmiernosti;⁴⁶

- ustanovenie zakotvujúce náležitosti rozhodnutia o zmiernosti, istotne s výnimkou peňažnej sumy určenej Ministerstvu spravodlivosti Slovenskej republiky na ochranu a podporu obetí trestných činov. Rozhodnutie o schválení zmiernosti a zastavení správneho konania by malo okrem všeobecných náležitostí obsahovať opis skutku, ktorého sa zmiernosť týka, jeho právne posúdenie, obsah zmiernosti zahrňujúci výšku nahradenej škody alebo škody, k náhrade ktorej sa obvinený zaviazal, alebo iné opatrenia na odstránenie ujmy vzniknutej správnym deliktom a výrok o zastavení správneho konania pre skutok, ktorého sa zmiernosť týka;⁴⁷

- ustanovenie o nemožnosti prihliadnúť na vyhlásenie o spáchaní skutku, ktorý sa obvinenému kladie za vinu, ako na dôkaz v ďalšom konaní, ak správny orgán zmiernosť neschváli.⁴⁸

Použitím analógie nie je možné odôvodniť použitie nasledujúcich ustanovení Trestného poriadku:

- podmienku uzavretia zmiernosti spočívajúcu v tom, že obvinený zloží na účet súdu a v prípravnom konaní na účet prokuratúry peňažnú sumu určenú Ministerstvu spravodlivosti Slovenskej republiky na ochranu a podporu obetí trestných činov podľa osobitného zákona, a táto peňažná suma nie je zrejme neprimeraná závažnosti spáchaného trestného činu.⁴⁹ Táto podmienka je v správnom konaní nevykonateľná, pretože *de lege lata* neexistuje ani náznak jej primeranej administratívnoprocesnej alternatívy. Domnievam sa, že takáto (alebo obdobná) podmienka zmiernosti bude aplikovateľná v správnom konaní len v prípade jej legislatívneho zakotvenia;

- neprípustnosť uzavretia zmiernosti v prípade, ak bola trestným činom spôsobená smrť osoby, ak je vedené trestné stíhanie pre korupciu, respektíve proti verejnému činiteľovi alebo zahraničnému verejnému činiteľovi pre trestný čin spáchaný v súvislosti s výko-

⁴⁴ Ustanovenie § 220 ods. 1 Trestného poriadku.

⁴⁵ Ustanovenie § 221 ods. 1 Trestného poriadku.

⁴⁶ Ustanovenie § 221 ods. 2 Trestného poriadku.

⁴⁷ Ustanovenie § 223 Trestného poriadku.

⁴⁸ Ustanovenie § 226 Trestného poriadku.

⁴⁹ Ustanovenie § 220 ods. 1 písm. c) Trestného poriadku.

nom ich právomoci a v rámci ich zodpovednosti.⁵⁰ Aplikovateľnosť tohto ustanovenia sa vylučuje *ipso facto*, pretože tu ide o otázky súvisiace výlučne so súdne trestnými deliktmi (je napríklad nepochybné, že správnym deliktom nemôže byť spôsobená smrť osoby).

III Záver

Slovenská právna úprava deliktneho práva verejnej správy *de lege lata* nevytvára dostatočné priestory na uplatnenie restoratívnych princípov. Napriek tomu, že právna doktrína na uvedený právny stav upozorňuje, podrobne analyzuje platné normatívne riešenia priestupkových inštitútov a predostiera množstvo návrhov *de lege ferenda*, zákonodarcove aktivity sú prakticky nulové. Zdá sa však, že rozvoj obnovujúcich trendov nemusí kauzálne súvisieť s (ne)aktivitou normotvorcu. Je namieste uvažovať o alternatívnych metódach, ktoré by umožnili rozvíjanie restoratívnej administratívnej spravodlivosti i za súčasného právneho stavu.

V predloženom príspevku boli predstavené tri spôsoby, ktoré by mohli byť prostriedkom na rozšírenie aplikácie správneho zmiaru ako významného prostriedku obnovujúcej povahy. Ich diferenciacia spočíva v metóde právneho riešenia, jej odôvodnení, ako aj v stupni konkrétnosti riešenia, ktoré predstavuje výstupný objekt príslušného spôsobu. Prvý prístup (subsidiarita všeobecnej úpravy správneho konania) by bol právne najjednoduchšie odôvodniteľný, súčasne by však poskytoval najmenej konkrétnu úpravu zmiaru. Druhá koncepcia by sa aplikovala na základe výslovnej súdnoprocesnej blankety, takže by presahovala normatívne rámce správneho práva. Stupeň jej konkrétnosti by bol v zásade rovnaký ako v prvom prípade. Ostatná metóda by sa zakladala výlučne na analógii. Pravda, odborná verejnosť nemá na využívanie analógie v správnom trestaní ustálený názor.⁵¹ Potenciálnym nedostatkom tohto prístupu môže byť problematickosť aplikácie trestnoprávných noriem *analogiae legis* v správnom trestaní. Na druhej strane by metodológia tretej koncepcie priniesla najpodrobnejšiu úpravu zmiaru.

Výhody a nevýhody každej z koncepcií otvárajú otázku vzájomnej kombinovateľnosti koncepcií tak, aby výsledkom bol solídne odôvodnený prístup. Možným príkladom je použitie Trestného poriadku na základe blanketového ustanovenia § 195 Správneho súdneho poriadku pri následnej *analogickej* aplikácii zmiaru (§ 220 a nasl. Trestného poriadku). V tomto prípade by sa aplikácia práva začínala na základe § 195 Správneho súdneho poriadku pri ustanovení § 2 ods. 5 Trestného poriadku. Tým by sa poskytla použitiu Trestného poriadku dostatočná legitimita. Neostalo by však pri *zásadách* Trestného konania (druhá koncepcia), ale využitím tretej koncepcie (analogickej aplikácie *noríem* trestného práva procesného) by sa odôvodnilo použitie normatívnej úpravy trestného zmiaru. Tým by sa na účely administratívneho trestania umožnilo aplikovanie detailizovanej a právno-normatívne prepracovanej úpravy. V každom prípade by bolo nevyhnutné, aby sa uvede-

⁵⁰ Ustanovenie § 220 ods. 2 Trestného poriadku.

⁵¹ Pozri SEMAN, T. *Verejná správa v správnom súdnictve*. Košice : Univerzita Pavla Jozefa Šafárika v Košiciach, 2016, s. 60.

ný myšlienkový pochod správneho orgánu v súlade so základnou požiadavkou preskúmateľnosti rozhodnutia dostatočne precízne prejavil v jeho odôvodnení.

Literatúra

- CEPEK, B.: Vzťah a možnosti aplikácie ustanovení trestného práva na účely správneho trestania. In KOŠIČIAROVÁ, S. – BEDE, D. (eds.) *Zásady zákona o správnom trestaní*. Bratislava : Právnická fakulta Trnavskej univerzity v Trnave, 2017
- ČOPKO, P.: Odklony ako procesné alternatívy k trestu odňatia slobody. In ROMŽA, S., FERENČÍKOVÁ, S., MICHALOV, L. (eds.) *IV. KOŠICKÉ DNI TRESTNÉHO PRÁVA. Privatizácia výkonu trestu odňatia slobody, sci-fi alebo jediná možnosť?* Zborník vedeckých prác. Košice: Univerzita Pavla Jozefa Šafárika v Košiciach, 2020
- DOBROVIČOVÁ, G.: Právne normy. In BRÖSTL, A. a kol.: *Teória práva*. Plzeň: Aleš Čeněk, 2013
- FEČÍK, M., FILOVÁ, A.: Komentár k § 194 Správneho súdneho poriadku. In BARICOVÁ, J., FEČÍK, M., ŠTEVČEK, M., FILOVÁ, A. a kol.: *Správny súdny poriadok. Komentár*. Bratislava: C. H. Beck, 2018
- FERENČÍKOVÁ, S.: Základné zásady trestnej zodpovednosti. In *Zeszyty Naukowe Uniwersytetu Rzeszowskiego: seria prawnicza*. Vol. 94, č. 19, 2016
- FRUMAROVÁ, K.: Narovnaní – nově zavedený institut tzv. odklonu do řízení o přestupku. In *Správni právo*, roč. 50, č. 7 – 8, 2017, s. 465.07. IVOR, J.: Základné zásady trestného konania. In IVOR, J., POLÁK, P., ZÁHORA, J.: *Trestné právo procesné 1*. Bratislava: Wolters Kluwer, 2017
- JAKAB, R.: Uplatnenie restoratívnych prístupov v konaní o priestupku. In ROMŽA, S., FERENČÍKOVÁ, S., MICHALOV, L., TÓTHOVÁ, V. (eds.) *2. Košické dni trestného práva : poškodený trestným činom a obeť trestných činov, možnosti posilňovania ich procesných oprávnení : zborník vedeckých príspevkov z Interdisciplinárnej celoštátnej vedeckej konferencie s medzinárodnou účasťou*. Košice: Univerzita Pavla Jozefa Šafárika v Košiciach, 2018
- JAKAB, R.: Právo poškodeného priestupkom na spravodlivý proces. In *Štát a právo*. Roč. 7, č. 1, 2020
- KANÁRIK, I.: Výklad práva. In BRÖSTL, A. a kol.: *Teória práva*. Plzeň: Aleš Čeněk, 2013
- KNAPP, V.: *Teorie práva*. Praha : C. H. Beck, 1995
- KOŠIČIAROVÁ, S.: Povinnosť správneho súdu aplikovať trestnoprávne zásady vo veciach správneho trestania. In *Justičná revue*. Roč. 68, č. 8 – 9, 2016
- MATES, P.: Analogie ve správním právu. In *Správni právo*, roč. 44, č. 6, 2011, s. 349.14. MATES, P.: Analogie ve správním právu, kdy ano a kdy ne. In *Správni právo*, roč. 47, č. 1 – 2, 2014
- MICHALOV, L.: Podmienky ukladania alternatívnych trestov z pohľadu de lege ferenda. In ROMŽA, S., FERENČÍKOVÁ, S., MICHALOV, L. (eds.) *IV. Košické dni trestného práva. Privatizácia výkonu trestu odňatia slobody, sci-fi alebo jediná možnosť?* Zborník vedeckých prác. Košice: Univerzita Pavla Jozefa Šafárika v Košiciach, 2020
- MILUČKÝ, J.: Vybrané otázky administratívneho sankcionovania v praxi. In *Správni právo*, roč. 52, č. 7, 2019
- MOLITORIS, P.: Priestupkové konanie. In JAKAB, R., MOLITORIS, P.: *Správne právo procesné*. Košice : Univerzita Pavla Jozefa Šafárika v Košiciach, 2018
- MOLITORIS, P.: Vzťah medzi zákonnosťou a prípustnosťou dôkazov vo veciach správneho trestania. In *STUDIA IURIDICA Cassoviensia*. Roč. 6, 2018, č. 1, 2018
- MUSIL, J.: Teoretická a ústavní východiská správneho trestání. In *Acta Universitatis Carolinae Iuridica* 1/2010. O veřejné správě, č. 1, 2010
- PALKOVIČ, J.: Komentár k ustanoveniu § 2 Trestného poriadku. In ČENTĚŠ, J. a kol.: *Trestný poriadok. Veľký komentár*. Bratislava : Eurokódex, 2014
- ROMŽA, S.: Aktívna účasť poškodeného na procesných úkonoch prípravného konania ako prostriedok efektívneho uplatňovania jednotlivých foriem restoratívnej justície. In STRÉMY, T. (ed.) *Restoratívna justícia a alternatívne tresty v aplikačnej praxi*. Zborník z medzinárodnej vedeckej konferencie. Trnava : Leges, 2015

- ROMŽA, S.: Konkurencia procesných alternatív. In STRÉMY, T. (ed.) Restoratívna justícia a systém alternatívnych trestov. Zborník príspevkov z medzinárodnej vedeckej konferencie. Trnava : Leges, 2017
- ROMŽA, S.: Limity procesného statusu poškodeného v prípravnom konaní. In: Olomoucké právnické dny 2018: sekce trestního práva. Sborník z 12. ročníku mezinárodní vědecké konference. Olomouc : Iuridicum Olomoucense, 2018
- SEMAN, T.: Verejná správa v správnom súdnictve. Košice : Univerzita Pavla Jozefa Šafárika v Košiciach, 2016
- SEMAN, T.: Vplyv ustanovení o správnej žalobe vo veciach správneho trestania (§ 194 – § 198 zákona č. 162/2015 Z. z. Správny súdny poriadok, v znení neskorších predpisov) na administratívne konanie vo veciach správneho trestania. In FRUMAROVÁ, K (ed.) Správní soudnictví – 15 let existence soudního řádu správního vs. prvotní zkušenosti s aplikací nového správního soudního poriadku. Olomouc : Iuridicum Olomoucense, 2018
- SPIŠIAKOVÁ, H.: Zákon o priestupkoch. Komentár. Bratislava : Wolters Kluwer, 2015
- SREBALOVÁ, M.: Limity aplikácie zásad správneho trestania v praxi. In Přestupky a řízení o nich z pohledu teorie a praxe. Praha : Policejní akademie ČR, 2014
- ŠTRKOLEC, M.: Postavenie poškodeného pri realizácii vybraných odklonov v trestnom konaní. In 2. Košické dni trestného práva: poškodený trestným činom a obeť trestných činov, možnosti posilňovania ich procesných oprávnení. Zborník vedeckých príspevkov z interdisciplinárnej celoštátnej vedeckej konferencie s medzinárodnou účasťou. Košice : Univerzita Pavla Jozefa Šafárika v Košiciach, 2018